

॥२३॥२४॥२५॥ भौमं ब्रह्मवेदान्यज्ञांश्च ॥२६॥ मार्दवापवादमाह एवमिति ॥२७॥२८॥ स्वधर्मेण शस्त्रोद्यमनेन निगृह्णीयादेवन तु हन्यात् ॥२९॥ विनश्यमानं आततायिदोषात् तेन आततायिनिग्रहेण अनियहेतु धर्महास्यादेव जीवतोऽस्य निग्रहो दुःशकश्चेत्तत्राह मन्युस्तन्मन्युमृच्छति यथा सूर्याशुतप्तः स्फटिकस्तूलपिंडमुद्दीप्यत दूष्मणा स्वयं नश्यति एवं आततायिकोऽप्यमुद्दीप्यत द्वाारा ततायिनमेवाश्रयदाहेन दहति नात्र हंतुर्दोष इत्यर्थः ॥३०॥ एवं चेति यद्यप्येवं तथापि द्विजातयो ब्राह्मणारक्ष्या एव ॥३१॥ अभिशस्तं सताऽसनावादोषेण युक्तं तथाख्यापितं ॥३२॥ शारीरं कथाघातादिदंडं स्त्रीबत्वमार्षं ॥३३॥ पुरुषसंचयात् ब्रा

मनुना चैव राजेन्द्रगीतौ श्लोकौ महात्मना ॥ धर्मेषु स्वेषु कौरव्यहृदि तौ कर्तुमर्हसि ॥२३॥ अद्भ्योऽग्निर्ब्रह्मतः क्षत्रमश्मनो लोहमुत्थितं ॥ तेषां सर्वत्र गते जः स्वासु यो निषुशाम्यति ॥२४॥ अयो हंतियदाश्मानमग्निना वारिहन्त्यते ॥ ब्रह्मचक्षत्रियो द्वेष्टितदासीदंति ते त्रयः ॥२५॥ एवं कृत्वा महाराज नमस्या एव ते द्विजाः ॥ भौमं ब्रह्म द्विजश्रेष्ठाधारयंतिसमर्चिताः ॥२६॥ एवं चैव नरव्याघ्रलोकत्रयविघातकाः ॥ निग्राह्या एव सततं बाहुभ्यां ये स्युरीदृशाः ॥२७॥ श्लोकौ चोशनसागीतौ पुरातातमहर्षिणा ॥ तौ निबोध महाराज त्वमेकाग्रमनानृप ॥२८॥ उद्यम्य शस्त्रमायांतमपि वेदांतगंगणे ॥ निगृह्णीयात्स्वधर्मेण धर्मापेक्षी नराधिपः ॥२९॥ विनश्यमानं धर्मं हियोभिरक्षेत्स धर्मवित् ॥ न तेन धर्महासस्यान्मन्युस्तन्मन्युमृच्छति ॥३०॥ एवं चैव नरश्रेष्ठरक्ष्या एव द्विजातयः ॥ सापराधानपिहितान्विषयांते समुत्सृजेत् ॥३१॥ अभिशस्तमपि त्येषां कृपायीत विशांपते ॥ ब्रह्मघ्ने गुरुतल्पे च भ्रूणहत्येतथैव च ॥३२॥ राजद्विष्टे च विप्रस्य विषयांते विसर्जनं ॥ विधीयते न शारीरं दंडमेषां कदाचन ॥३३॥ दयिताश्च नरास्ते स्युर्भक्तिमंतो द्विजेषु ये ॥ न कोशः परमोन्योस्ति राज्ञां पुरुषसंचयात् ॥३४॥ दुर्गेषु च महाराज षट्सु येशास्त्रनि श्रिताः ॥ सर्वदुर्गेषु मन्यंते नरदुर्गसु दुस्तरं ॥३५॥ तस्मान्नित्यं दयाकार्या चातुर्वर्ण्ये विपश्चिता ॥ धर्मात्मा सत्यवाक्कैवराजारंजयति प्रजाः ॥३६॥ न च क्षांते न ते नित्यं भाव्यं पुत्रसमंततः ॥ अधर्मो हि मृदूराजा क्षमावानिव कुंजरः ॥३७॥ बार्हस्पत्ये च शास्त्रे च श्लोको निगदितः पुरा ॥ अस्मिन्नर्थे महाराज तन्मे निगदतः शृणु ॥३८॥ क्षममाणं नृपं नित्यं नीचः परिभवेज्जनः ॥ हस्तियं तागजस्येव शिर एवारुरुक्षति ॥३९॥ तस्मान्नैव मृदुर्नित्यं तीक्ष्णो नैव भवेन्नृपः ॥ वासं तार्क इव श्रीमान्नशीतो न च धर्मदः ॥४०॥ प्रत्यक्षेणानुमानेन तथौपम्यागमैरपि ॥ परीक्ष्यास्ते महाराज स्वपरे चैव नित्यशः ॥४१॥

ह्मणभक्तादिति पूर्वार्थः ॥३४॥ षट्सु मरुजलपृथ्वीवनपर्वतनरमयेषु ॥३५॥३६॥ पुनर्दयापवादमाह नचेति समंततः सर्वजातीयेषु अधर्मो धर्मविरोधी ॥३७॥३८॥ गजस्य क्षममाणस्य ॥३९॥४०॥ प्रत्यक्षेण उपकारापकारादिना अनुमानेन नेत्रवक्त्रविकारादिना यथोक्तं नेत्रवक्त्रविकारेण ज्ञायते तर्गतमन इति औपम्यं उपमानं अन्यत्र कार्यदर्शनेन आगमैः शब्दादिना सामुद्रिकलक्षणेन तेषु पुरुषाः परीक्ष्याः ॥४१॥